SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 4. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 8, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 8-го СІЧНЯ 1993. Ч. 4. РІК C.

Л. КРАВЧУК КРИТИКУЄ СНД

Київ (УНІАР). — Президент України Леонід Кравчук зібрав представників практично всіх партій та об'єднань, щоб продискутувати, чи відповідає Україні запропонований проєкт статуту Співдружности Незалежних Держав національним інтересам України. На зустрічі були присутні прем'єр-міністер Леонід Кучма, перший заступник голови Верховної Ради Василь Дурдинець і міністер закордонних справ Анатолій Зленко.

Л. Кравчук пригадав присутнім, що біловежська угода про СНД не передбачила створення наддержавних структур. Ратифікуючи цю угоду, Верховна Рада України зазначила, що республіка провадить самостійну зовнішню політику, створює власні збройні сили, не входить до військових блоків, вводить свою грошову одиницю, митницю, транспорт і зв'язок. Іншого підходу у нас немає, — підкреслив Президент України, оскільки Акт про державну незалежність був прийнятий парляментом і затверджений всеукраїнським референдумом. „Мене дуже часто звинувачують, що я зруйнував СССР, — сказав Л. Кравчук, я цього звинувачення не лякаюся. Я підписав біловежські документи не в жовтні і не у листопаді, а 8-го грудня 1991 року, тобто після референдуму, на якому 92 відсотки населення підтвердили Акт про державну незалежність. А тепер я хочу у вас запитати, чи є у проголошеному акті бодай натяк на існування СССР? Нема абсолютно. А коли нема, то і я діяв відповідно — щоб його не було. Це і було зроблено".

Михайло Горинь пригадав, що Україна вже двічі у своїй історії намагалася знайти контакти у межах російської імперії. Лідер Української Республіканської Партії переконаний, що „втретє на граблі наступати не варто — це може виявитися смертельним".

Вячеслав Чорновіл заявив: „Якщо нас покликано для консультації з приводу статуту, то з Руху дорадник поганий. Проєкт статуту можна тільки привести у відповідність з Актом про державну незалежність — тобто відкинути взагалі. Росія проводить свою політику — російску, і українську ніколи вести не буде. Ми самі не використали надто багато можливостей, щоб утвердити свою незалежність. Якби після референдуму, коли всі країни світу почали нас визнавати, і коли було одноголосне волевиявлення українського народу, ми повели правильну політику і не вступали до СНД, то Росія кінець-кінцем визнала б нас рівноправними. Зараз же ми опинилися на економічних, точніше енергетичних, колінах і нас можна шантажувати відверто і цинічно".

В. Чорновіл сказав, що підписання статуту СНД рівнозначне державному переворотові. Референдумом народ визначив свою незалежність і тільки референдум може її змінити. „Нам тепер потрібно думати не про внесення змін у статут СНД, а про те, як звільнити голову з цього зашморгу, у який ми її необачно засунули 8-го грудня 1991 року", — сказав В. Чорновіл.

Виступали також лідери „Нової України", соціялістів, демократів і демократичних християн, профспілок і представник ветеранів війни. Ніхто не висловився за підписання статуту СНД. При обговоренні визначилися два варіянти непідписання: не підписати, щоб вийти з СНД, або не підписати, але продовжувати працювати у структурах СНД, і залишатися при власній думці.

Конґрес Українських Націоналістів остерігає

Київ (УНІАР). — Конґрес Укранських Націоналістів (КУН) склав заяву з приводу активізації комуністичних та антиукраїнських сил в Україні.

„Намагання відродити Комуністичну партію та російську імперію ми розцінюємо як політичну засліпленість та безвідповідальність антиукраїнських сил перед народом, серед якого вони пробують діяти". КУН вимагає суду над КПСС, „як це було зроблено свого часу з Націонал-соціялістичною партією Німеччини".

Заяву ухвалено на засіданні проводу КУН, у якому брали участь представники з 16 областей України.

Українські гроші йдуть на російські видання

Севастопіль (УНІАР). — Фонди виділені Міністерством Оборони України на передплату українських періодичних видань для службовців Чорноморської фльоти були використані його командуванням на передплату російських видань. Про це повідомило Соціяльно-психологічне управління Міністерства Оборони України.

Керівництво управління надіслало на адресу командування Чорноморської фльоти телеграму з вимогою забезпечити передплату україномовних видань.

Росія пропонує проєкт угоди

Москва (УНІАР). — Уряд Російської федерації ухвалив проєкт угоди з Україною про трудову діяльність і соціяльний захист громадян України та Росії, які працюють за межами своїх держав.

Згідно з угодою, сторони взаємно визнають трудовий стаж, у тому числі стаж, який у пільговому порядку, набули громадяни України на теренах Росії і навпаки. Зарахування стажу провадиться за законодавством тієї країни, на території якої здійснювалася трудова діяльність.

Сторони визнають дипломи про освіту, видані навчальними закладами Росії та України. Кожна зі сторін бере на себе пенсійне забезпечення працюючих на її території громадян іншої держави.

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

З уваги на свято Різдва Христового у четвер, 7-го січня, це число „Свободи" друкується з датою п'ятниці, 8-го січня. У четвер Головна Канцелярія УНС і В-во „Свободи" будуть закриті. Наступне число „Свободи" друкуватиметься в п'ятницю з датою суботи, 9-го січня. — Ред.

В. Фокіна підозрівають у дефравдації гроша

Джерзі Ситі, Н.Дж. — „Ґазетт" у Монтреалі з 24-го грудня подала за кореспондентом англійського щоденника „Ґардіян" Джеймсом Міка довшу вістку на тему нечистих фінансових ходів колишнього прем'єр-міністра України Вітольда Фокіна, якого замінив Леонід Кучма. Як подає англійський журналіст, В. Фокін стоїть перед підозрінням, що він з невияснених причин переніс 3 міл. дол. до американського банку. З цієї причини його мають в найближчому часі перепитувати урядові чинники, а заступник головного прокурора Юрій Гасинський сказав, що Фокіна будуть переслухати у справі закупу Україною в ЗСА ембріонів для запліднення корів. Але він підкреслив, що досі Фокінові не можна формально нічого закинути. „Фокін підписав рішення перенести 3 міл. дол. до комерційного банку в Ню Йорку в 1991 році, будучи прем'єр-міністром, але ця постанова не мала нічого спільного із закупом ембріонів в ЗСА. Ми не виключаємо, що він зовсім невинний з точки бачення українського права, але може бути також інакше", — сказав заступник головного прокурора.

Загально, пише англійський журналіст, Фокіна уважали противником економічних реформ в Україні. Л. Кучма, який прийшов на його місце, поставив собі за першу ціль боротьбу з корупцією і, не називаючи поіменно винних, оскаржує попередній Уряд в нелеґальному продажу 8 міл. тонн пального за валюту. Це пальне було закуплене в Росії. Тепер Л. Кучма покликав окрему комісію, яка має прослідити корупцію саме в ділянці ужитку енерґії і можливість суду в цій справі.

Перший звіт цієї комісії зложив Верховній Раді міністер енерґетики Юлій Йоффе, і подав до відома, що державні рафінерії продавали пальне за куди нижчі ціни, як були загально прийняті, дістаючи нелеґальними шляхами дозвіл на вивіз і складаючи дохід на тайних контах поза границями України. Дещо із нелеґально здобутих грошей ужито на привіз західніх товарів, щоб тим заохотити робітників до кращої праці. Так, наприклад, в рафінерії у Кременчуку видано мільйон долярів на купно 196 автомобілів марки Форда для робітників, що там працюють.

Тепер брак пального в Україні обмежив сильно транспортацію літаками, так місцевими, як і заграничними, як також відбився дуже неґативно на транспорті автобусами, поїздами і вантажними автомобілями.

Український Пресовий Клюб активізується

Київ (УНІАР).— Тут відбулося спільне засідання мадярського та київського прес-клюбів. На ньому обговорювалися проблеми входу київського пресклюбу в Европейську федерацію. Голова угорського прес-клюбу пообіцяв сприяння та рекомендації. Другим рекомендатором має бути Франкфуртський пресклюб. Подібні прес-клюби об'єднують не тільки журналістів, а й підприємців, та допомагають у співпраці та вирішенні спільних проблем.

Вийшла книжка про село Конюхи

Нешанік, Н.Дж. — Тут вийшов історично-меморіяльний збірник у серії реґіональних збірників українського архіву НТШ п.н. „Село Конюхи: Козацьке гніздо".

Село Конюхи здавна належало до Бережанського повіту, а від приходу большевицької влади село прилучено було до Козівського району. Стародвнє те село. В XI-XII століттях називалось воно Корсин. Конюхи — одне з найбільших сіл в Тернопільщині, свого часу було визнане окружним містечком. До 1939 року село нараховувало коло 1,050 господарств з понад 6,000 мешканцями. Тепер має приблизно 970 посілостей з 3,700 мешканцями й займає близько 90 кв. км.

Конюхи мають давню історичну леґенду, записалися в історію під час боїх УСС-ів у Першій світовій війні, конференцією Головного Проводу УПА на чолі з ґенерал-хорунжим Тарасом Чупринкою в квітні-травні 1943 року та численними боями УПА, іхніми славними командирами, як „Рен-Овоч-Омелян" Петро Рак, сотенним командиром „Чорним" Йосифом Сінґалевичем та іншими.

Книжка має понад 380 сторінок, обіймає усі аспекти громадського, побутового, культурного, релігійного і політичного життя від найдавніших часів по сьогодні. Оформлена в твердій оправі, включає передмову й обширне резюме в англійській мові для тих, що не читають по українськи. Статті — різних авторів, більшість з них ніде не були друковані.

Поміщена численна мартирологія членів і нечленів ОУН-УПА. Книжка закінчується листами з України, в яких відображено сороколіття підневільного життя закріпаченого селянина під комуністичною владою.

Використано досить обширні публікації відносно села й околиць, а також поміщено покажчик імен, що вказує на великий вклад праці редактора. Книжку зредаґував і приготовив до друку Ярослав Івахів, уродженець села Конюхи, член редакційної колеґії „Бережанської Землі", колишній студент бережанської гімназії. Її можна набути, пишучи на адресу: Yaroslaw Iwachiw, 387 Zion Rd., Neshanic, N.J. 08853; tel.: (908) 369-5164.

Ціна книжки: 25 ам. дол., 28 дол. з пересилкою.

ЗАБАВА В БАВНД БРУКУ

С. Бавнд Брук, Н.Дж. — Народний Фонд Допомоги Україні, відділ Центрального Ню Джерзі, влаштовує карнавалову забаву, яка відбудеться у суботу, 30-го січня, в Центрі Української Культури в Бавнд Бруку. Початок забави о год. 6:30 вечора. Гратиме оркестра „Хлопці зі Львова". В програмі — коктейл, вечеря з обслугою, бара, пізна холодна перекуска, льотерія. Весь дохід призначений на допомогу Україні. Квитки в ціні 30 дол. від особи, студенти — 20 дол., слід замовляти з передплатою, звертаючись до кредитівки св. Андрія (908) 469-9085, Дам'яна Ґечі (908) 755-8156, о. І. Лишика (908) 356-5706 або Юрка Мішенка (908) 671-1914.

Б. Клінтон і Б. Єльцин обговорюють проблеми миру

Литл Рок, Аркенсо. — У понеділок, 4-го січня, президент-елект Билл Клінтон і президент Росії Боріс Єльцин 20 хвилин розмовляли телефоном. Під час розмови кожний з них високо відгукнувся про підписаний у неділю, 3-го січня, американсько-російський договір про зменшення стратегічних озброєнь Старт-2. Розмова, як повідомляє кореспондент пресового агентства АП, відбувалася з допомогою перекладачів.

Як Б. Клінтон, так і Б. Єльцин говорили про необхідність підтримувати нормальні відносини. За словами Анатолія Красікова, перекладача Б. Єльцина, і Джорджа Стефанопулоса, пресового секретаря Б. Клінтона, президент Росії висловив надію, що Верховна рада „ратифікує договір" про зменшення стратегічних озброєнь. Президент-елект Б. Клінтон сказав, що зробить все можливе, щоб Сенат ЗСА ратифікував договір якомога швидше.

Б. Клінтон і Б. Єльцин обговорили також становище в колишній Югославії. Російський президент, за словами перекладача А. Красікова, „висловив підтримку становища", яке займають ЗСА.

Після розмови з президентом Росії президент-елект Б. Клінтон сказав, що хотів би зустрітися з Єльцином, але спочатку треба „приступити до вирішення проблем, що стоять перед країною". Дж. Стефанопулос повідомив журналістів, що Воррен Кристофер, призначений на пост державного секретаря, встановить близький зв'язок з міністром закордонних справ Росії Андреєм Козирєвим і оба вони приступлять до підготови майбутньої зустрічі Клінтона і Єльцина.

У СВІТІ

В ПОНЕДІЛОК, 4-ГО СІЧНЯ, в Аддіс-Аббабі, столиці Етіопії, почалися переговори між представниками сомалійських збройних угрупувань. Вони провадяться під еґідою ООН і мають своєю метою припинення громадянської війни, що довела Сомалію до масового голоду і загибелі сотень тисяч людей. Безпосередню участь у переговорах бере генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос-Ґалі. Щоправда, на зустрічі відсутні лідери головних сомалійських племен, в тому числі Алі Магду Могаммед, який раніше підтримував ідею таких переговорів.

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК У СУБОТУ, 2-го січня, в сомалійському місті Кісмаю бандити вбили працівника Міжнародного дитячого фонду, 28-річного англійця Шана Девер'є, представники Фонду повідомили, що припиняють свою діяльність в цьому місті. Відомо, що Кісмаю протягом усієї громадянської війни в Сомалії був центром насилля. Ще в грудні минулого року звідти евакуовано всі представництва міжнародних організацій.

В ПОНЕДІЛОК, 4-ГО СІЧНЯ, президент Афганістану Бурганудділ Раббані у своїй промові при вступленні на пост засудив „бунтівників, які намагаються зірвати процес мирної розбудови держави". Того ж дня Національна асамблея Афганістану затвердила акт створення нової армії, до складу якої увійшли муджагедіни, що повалили комуністичний режим Наджібулли. Вирішено також, що в урядових установах відтепер можуть працювати тільки мусулмани. Радіо і телевізія країни мусять у своїй діяльності керуватися приписами ісляму. Організації, котрі не підкоряться релігійному проводові, опиняться поза законом. Спостерігачі вже майже не сумніваються, що вимоги ісляму стануть основою нової конституції Афганістану.

ЛОНДОНСЬКА ГАЗЕТА „Обзервер" повідомила, що нібито має копію листа Нікіти Хрущова до прем'єр-міністра Англії Гаролда МекМіллена. Лист має дату 14-го квітня 1959 року, тобто часу, коли „холодна війна" була в розпалі. Хрущов пропонував МакМілленові зірвати стосунки з Америкою і підписати пакт про неаґресію з СССР. МекМіллен вважав цей документ настільки секретним, що не поінформував про нього навіть членів свого кабінету. Щоправда, він показав того листа президентові ЗСА Двайтові Айзенгаверові, підкресливши при цьому типову для совєтських керівників поведінку — „їхню хитрість, наівність, недосвідченість, підозрілість щодо всіх і кожного, з домішкою цинізму".

ПОЛІЦІЯ ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКОЇ Республіки оприлюднила заяву щодо грошової винагороди за інформації, які допоможуть у розшуку чорних злочинців, причетних до нових терористичних акцій проти білої меншини в околицях міста Порт-Елізабет. У відповідь на насильство з боку чорних екстремістська організація білих у ПАР „Білий вовк" заявила в понеділок, 4-го січня, що коли уряд до 12-го січня не приборкає чорних терористів, то „вовки" почнуть кампанію терору проти чорних фракцій, в тому числі і проти бойовиків Африканського національного конгресу.

В НЕДІЛЮ, 3-ГО СІЧНЯ, в Єрусалимі вбито працівника ізраїльської служби внутрішньої безпеки Шін Бет, 25-річного Наіма Нагмана. Виглядає, що його вбив агент-араб, з яким Нагман мав конспіративну зустріч. Відомо, що головною функцією Шін Бет є таємне проникнення в заборонені ізраїльськими законами палестинські угрупування, що діють на окупованих арабських територіях. Оскільки вбивство було вчинене з особливою жорстокістю, ізраїльські урядові особи пов'язують його з погрозами палестинців помститися за недавню депортацію з Ізраїля 415 мусулманських фундаменталістів, що належали до терористичної організації Гамас.

МОСКОВСЬКА ГАЗЕТА „Правда", яка дотепер залишається на прокомуністичному становищі, цитує думку президента-електа Билла Клінтона, висловлену на пресовій конференції в Литл Рок: „Ситуація в Росії є для мене дуже важливою проблемою, і я маю намір зробити все від мене залежне, щоб підтримати рух Росії в правильному напрямі. Гадаю, що країні і демократії загалом слід докласти багато зусиль, щоб відстояти реформи і свободу в Росії". Цю інформацію „Правда" видрукувала під засуджуючою рубрикою: „Штовхають, куди їм треба".

ДЖ. БУШ ВИСТУПИВ ПЕРЕД СЛУХАЧАМИ ВІЙСЬКОВОЇ АКАДЕМІЇ

Президент Дж. Буш з дружиною Барбарою перед виступом у Військовій академії ЗСА.

Вест Пойнт, Н. Й. — У вівторок, 5-го січня, президент Джордж Буш виступив перед 4,200 слухачами Військової академії Вест Пойнт з промовою, в якій виклав свою точку зору на те, коли треба посилати військо для участи в операціях за кордоном. Дж. Буш розповів, чим він керувався, приймаючи рішення про відправлення військ у Панаму в 1989 році, в район Перської затоки в кінці 1990-их років і в Сомалі у грудні 1992-го року.

Політичні коментатори вважають виступ президента Буша у Вест Пойнті логічним продовженням його промови, виголошеної 15-го грудня в університеті Тексас Ей-енд-Ем, де він виклав погляди на майбутню ролю ЗСА в міжнародній політиці. Тоді Президент висловився проти відмови З'єднаних Стейтів від ролі світового лідера. „Це буде помилкою, яка віді'бється на житті майбутніх поколінь і за яку нам доведеться розплачуватися щодня", - підкреслив Буш.

„Президент вважає, — сказав журналістам пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер за кілька годин до виступу Буша перед слухачами академії, — що ситуації, які вимагають втручання американського війська, можуть бути різними, але втручання залишається необхідним".

Не виключено, що цей виступ Буша був останньою промовою, яку він виголосив як головнокомандуючий збройними силами З'єднаних Стейтів, тобто як Президент. Буш ще не вирішив, чи виступати йому на телевізії перед тим, як він залишить Білий Дім, наслідуючи приклад деяких своїх попередників.

Пресове агентство Ассошіейтед Пресс нагадує, що цьогорічний виступ Буша у військовій академії Вест Пойнт був четвертим. Тричі — у 1984, 1988 і 1991 роках — він виступав у цій академії на церемоніях вручення дипломів випускникам.

В АМЕРИЦІ

БІЛИЙ ДІМ ПОВІДОМИВ, що Ґріффін Белл, який займав пост секретаря Департаменту справедливости в Адміністрації президента Джиммі Картера, буде представляти інтереси Джорджа Буша в іранґейтській справі. У заяві Білого Дому сказано, що Ґ. Белл „буде наділений всіми повноваженнями у наданні допомоги Бушеві, якщо незалежний прокуратор не завершить розслідування до закінчення терміну влади Президента". Оскільки цілком ясно, що незалежний прокуратор Лоренс Велш має намір розслідувати „іранґейт" ще довго, то Бушеві, який після 20-го січня стане приватною особою, допомога досвідченого адвоката буде потрібна. Тепер Белл займається адвокатською практикою в Атланті. На перших порах йому доручено добитися від Л. Волша публічного оголошення зізнань Буша про „іранґейт", які він дав 11-го січня 1988 року, коли був ще віцепрезидентом. Волш твердить, що розголошувати ці покази не можна, бо „суб'єкт" (тобто Буш) може стати об'єктом майбутніх розслідувань. Буш впевнений, що Волш порушує закон, відмовляючись оприлюднити його зізнання.

АМЕРИКАНСЬКИЙ БІЛЬЙОНЕР Джордж Сорос, який перебуває тепер у хорватській столиці, повідомив про заснування 50-мільйонового фонду для Боснії і Герцеґовини. Він повідомив, що в керівництво фонду ввійде комішенер ООН у справах втікачів Садреддін Аґа Хан. У понеділок, 4-го січня, він вилетів у Сараєво з групою експертів, які повинні виробити програму, згідно з якою ці гроші будуть використовуватися.

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР БІЛОГО Дому Марлин Фицвотер повідомив, що З'єднані Стейти офіційно визнали незалежні Чеську і Словацьку республіки. Домовлення про встановлення дипломатичних зв'язків у повному обсязі досягнено напередодні в результаті обміну відповідними нотами між Вашінґтоном, Прагою і Братиславою. Як повідомив М.Фицвотер, амбасадор ЗСА, що перебуває в Празі, віднині вважається головою американського дипломатичного представництва в Чехії, а амбасадор у Словакії „повинен бути призначений найближчим часом". Судячи з усього, це станеться зразу ж після 20-го січня, коли Билл Клінтон стане президентом ЗСА. Пресовий секретар Білого Дому вітав „мирний характер роз'єднання двох республік" і висловив надію на те, що „відносини З'єднаних Стейтів з новими державами будуть повноправними і взаємовигідними".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Тел (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає

Утеча на волю

Утечі людей з країн під диктаторським режимом — такі драматичні і зворушливі геройством волелюбних осіб, що вони стали тематикою літературних творів і фільмової продукції. Накручено фільми про втечу цілого гурту в'язнів з примусового табору праці на Колимі, як вони — після кількамісячного докладного планування — пробивалися до північної частини Фінляндії. Це була „Велика Втеча", — текст створений на базі автентичної події. Інший документарний фільм постав із доби великого берлінського муру ганьби. Коли смертю кінчилися спроби втечі із Східнього Берліну почерез мур, бо з наказу Еріха Гонекера стріляли кожного смільчака з веж, збудованих на мурі — увіковічнено у створеному на Заході фільмі про втечу — перекопаним підземним тунелем.

Пригадуються ті наче вже прадавні події на вістку, що у вівторок 29-го грудня 1992 року пілот пасажирського літака, який летів із столиці комуністичної Куби до іншого міста на тому самому великому острові, скрутив з наміченого повітряного шляху, з допомогою пасажирів унешкідлив вірного Фіделеві Кастрові помічника пілота, заспав його хлороформом та скерував літак в сторону Фльориди. Великий літак осів на міжнародному летовищі в Маямі Біч з 53-ма особами, які голосними окликами виявили свою радість і вдячність пілотові, організаторові цієї колективної втечі з невольничої країни Фіделя Кастра. Пілот забрав із собою цілу свою родину. П'ять осіб висловили готовість вернутися назад на Кубу з різних родинних причин. Решта просила дати їм політичний азиль. Кожного з утікачів почали негайно переслухувати, бо бувало вже таке, що однаково колишні московські володарі, як і їх послідовники на Кубі, висилали на територію ЗСА своїх шпигунів — нібито політичних втікачів. Хоч у тому останньому випадкові було ясно, що це акт спротиву проти режиму на Кубі — і тому обов'язувала формалістична процедура. На Фльориді є вже велика, поверх одномільйонова еспаномовна громада — всі вони родом із Куби. Кожний новий пришелець знаходить сердечне привітання і опіку своїх земляків.

На Кубі появився про цей акт офіційний комунікат, в якому втечу людей на волю названо „одним з численних попередніх актів американського терору". З цієї нагоди варто пригадати, що Фідель Кастро і його комуністичний режим завдячують своє існування по нинішній день президентові Джанові Кеннеді. Його попередник у Білому Домі, Двайт Айзенгавер вишколив кубинських добровольців і докладно підготовив збройний десант на Кубу. Але Дж.Кеннеді, його наслідник, послухав ліберальних дорадників і не дав тому десантові летунської „парасолі". Десант скінчився катастрофою. Володіючий тоді в Москві Нікіта Хрущов рішив створити з Куби випадову базу проти ЗСА і тайком встановив там ракети на близьку й середню віддаль. Це виявила американська розвідка. Дж. Кеннеді проголосив морську бльокаду Куби, щоб відірвати її від зовнішнього світу включно з СССР. Хрущов налякався і завернув з дороги совєтські кораблі з новими ракетами. У компромісі — Хрущов забрав назад із Куби ракети за ціну зобов'язання Америки, що вона ніколи збройною силою не зліквідує режим Ф. Кастра. Тому, що Дж. Кеннеді згинув, як президент ЗСА в атентаті, американська преса промовчує ті його акти, а для Демократичного табору — він герой.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Д-р Олег М. Волянський

ЧИ ПРИСМЕРК „НОВОГО СВІТОВОГО ЛАДУ"?

Джозеф Собран, відомий американський журналіст і мислитель українського походження, є постійним співробітником католицького тижневика „Вондерер", де він, крім реґулярного поміщування статтей, редагує осібну колонку під заголовком „Вашінгтонська Варта Джозефа Собрана" (Joseph Sobran, Washington Watch" „Вондерер" із 17-го грудня 1992 року помістив його статтю „Чи останній уклін Нового світового ладу?", де Собран торкається справи американської інтервенції у Сомалії. Він каже, що Захід, довго бомбардований образами голодуючих сомалійців, примусив ЗСА вислати свої війська для гуманітарної допомоги. Він звертає увагу на дволичність щоденника „Ню Йорк Таймсу", котрий помістив у своєму „Ню Йорк Таймс Магазін" цілу течку із фотографіями голодуючих у Сомалії, але не зробив цього у 1932—33 роках, коли часопис міг показати так само голодуючих і виснажених голодом українців, а навпаки твердив, що в Україні не було голоду. За цю прислугу Сталін нагородив „Ню Йорк Таймс", давши його кореспондентові Волтерові Дюранті спеціяльні привілеї, а Комітет Пуліцера *дав йому престижеву нагороду.*

Рішення президента Буша вислати війська до Сомалії породжує питання, чому президент так довго чекав? Він же міг це зробити раніше і врятувати життя сотням тисяч людей. Насувається думка, каже Собран, чи Буш, вже на відході, не хотів радше цим кроком рятувати свій гонор, як ініціятора „Нового світового ладу" після того, як цей „Лад" виявився нідочого у колишній Югославії. Цим разом у Сомалії американські війська таки будуть допомагати людям, а не відмовлятися від рятування, як це, на жаль, мало місце у Словенії, Хорватії, а тепер у Боснії. Хоч американський народ підтримує гуманітарну допомогу Сомалії, то все ж таки можна відчути неспокій. Люди журяться тим, як довго втручання у внутрішні справи чужої країни буде тривати, чи воно не стане прецедентом до безконечних вплутувань у сторонні справи, що не мають жодного відношення до американських інтересів. Річ у тому, що ЗСА мали засоби провести таку рятівничу акцію і тому вислали *свої війська,* завдяки тому, що ЗСА утримують військові сили набагато більші, ніж Америці під цю пору потрібно для оборони. Американські надмірно „роздуті" військові сили, отже вживаються для таких сторонніх справ.

Цей факт підкреслює загальну і ширшу проблему: Американський Уряд є інституцією, що надмірно переросла свої окреслені Конституцією цілі. Уряд став резервуаром могутньої сили. Його „доять" і маніпулюють для тисяч різних цілей, починаючи на сприянні абортам, а кінчаючи на висиланні людей у „міжплянетні простори". Годівля голодних людей у світі також не є спеціяльним завданням американського Уряду. Американська Конституція, зокрема її „Десята Поправка", виразно обмежує функцію Уряду до специфічної діяльности і забороняє йому втручатися у справи, які не були для нього спеціяльно в Конституції окреслені. Відомий англійський журналіст і письменник Ґілберт Честертон сказав колись, що слово „анархія" не означає робити щось безладного, хаотичного, але радше означає бути нездатним припинити безладдя. На думку Собрана, ми зараз тут, в ЗСА, маємо анархічний Уряд і анархічне суспільство. Ми маємо мільйон законів, але не маємо ладу, хіба що хтось захоче вважати таким ладом т. зв. Бушів Новий світовий лад.

Нам, українцям, нема причини журитися крахом „Нового світового ладу". Ініціятором цього „Ладу" застосовують його дуже „селективно" і часто-густо несправедливо. Ми бачимо це у неґативному відношенні до України та до поневолених сербами народів, але і бачимо цю селективність у фаворизуванні Росії. Коли Росія продає надвишки своєї зброї ворогам Заходу, то вона дістає від Америки лиш легенького „ляпаса" по руці, — як каже Радек Сікорскі у своїй статті в „Нейшинел Ревю" з 28-го грудня 1992 року, але коли Україна хотіла продати американському союзникові Австралії мирну ракетну технологію, то в Америці й Англії зчинився величезний з цього приводу переполох. Рівно ж обіцянка Уряду ЗСА дати Україні гарантію безпеки, коли вона віддасть Росії свої тактичні нуклеарні ракети, — виявилася „грушками на вербі". З таким „Новим світовим ладом" нам не по дорозі, і якщо він таки закінчиться цілковитою невдачею, — то ми не будемо за ним плакати.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Юрій Оранський

КИЇВСЬКА „ДУМКА" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Обкладинка дбайливо складеної програмки північноамериканської концертової подорожі „Думки". На обкладинці репродукція фотографії капели на тлі церкви Андрія Первозванного в Києві. Вона викликала спогад про далеко небуденні обставини, коли то в березні 1943 року відправлялась Панахида по Шевченкові. Андріївська гора, мальовничий краєвид з неї на Поділ і Дніпро, барокова Растреллівська церква, проповідь літературознавця, професора Харківського університету О. Попова, що прийняв був священницький сан, славний хор „Думка" і український реквієм — Панахида, один з найвидатніших творів Стеценка.

Минає від того часу 50 років. „Думку" могли ми тут час від часу слухати лише з грамофонних записів. І коли в своїх ілюстрованих доповідях про українську музику хотів я показати добре виконання того, чи іншого твору, вибирав, переважно, виконання „Думки". Так українці в Америці мали можливість чути думківські „Щедрика" й „Дударика" Леонтовича, „Хустину" Ревуцького, „Заповіт" Людкевича.

• • •

Сцена у виповненій слухачами величенькій філядельфійській залі, з добрим смаком оздоблена українськими державними емблемами. Вона заквітла думкарями. На темному тлі добрих ансамблістів-теноррів, басів з дещо баритоновим тембром, немов лебідки, мов голубки, заясніли білизною дзвінкі сопрани і, чи не найкраща партія, партія альтів. Диригент державної української мандрівної капелі Євген Савчук почав концерт своєю власною малесенькою композицією на слова О. Олеся (!) „Воскресла, воскресла!". Написав він її, мабуть, перед цим турне, прем'єра її відбулась на передодні в Нюарку і стала вона ніби епіграфом до концертів цієї подорожі, що нею „Думка" відзначає перші роковини великого референдуму та вітає з ним нас. Маленький хоровий прелюд у світовому до мажорі, з властивим для багатьох українських пісень мажоро-мінором, кадансового характеру та з вдало найденою другою її частиною, дещо контрастуючою, мелодійною.

Ціла програма концерту, не етнографічного ансамблю, а Академічної Капелі з 72-річним досвідом та традиціями, відомою не лише в себе вдома, а і поза Україною, складена з очевидним умінням і доцільністю. Перша частина програми познайомила слухачів з високим рівнем майстерности у виконанні трьох зразків світової клясики (Гендель, Верді, Россіні) та твору сучасного американського композитора Аарона Копленда. Доповнений цей відділ був ансамблями (квартет, тріо і два дуети) Моцарта, Россіні, Белліні та Верді у виконанні запрошених до участи солістів оперних театрів Одеси (Л. Ширіна, сопрано), Львова Н. Козятинська, меццо-сопрано, І. Кушплер, баритон) та Києва (В. Гришко, тенор). Усі вони добре відомі своїми виступами в різних містах України і за кордоном та були переможцями цілого ряду конкурсів.

Треба пригадати, що „Думка", крім свого основного призначення, своєї праці над виконанням творів українських композиторів, завжди, так як видатні хори різних націй, різних країн, мала в репертуарі все те найкраще, що створене в ділянці хорової літератури, включно з великими вокально-симфонічними полотнами, як месси, ораторії (Бах, Гендель, Гайдн, Брамс), реквіями (Моцарт, Верді), 9-ю симфонією Бетговена та безліччю іншого. Пригадаймо і О. Кошиця, що з Республіканською Капелею, „несучи українську пісню в світ", захоплював французів якістю свого виконання їхньої Марсельєзи та виконував у власній обробці народні пісні французькі, шотляндські, норвезькі, аргентинські, кубинські, мехіканські і навіть муринські. Перефразовуючи Шевченка: не цураючись свого „і чужому научайтесь".

Другий відділ концерту був присвячений повністю виконанню творів українських авторів. Обрамлений спільним виступом „Думки" київської та „Думки" нюйоркської (Лисенко, Гулак-Артемовський). Хор з „Утопленої" навіть під батутою нового диригента нюйоркчан, Василя Гречинського. Нового і молодого. Молодого не лише роками, а й диригентською технікою (хто ж так замашисто диригує акомпаньяторкою під час павзи в хорі?).

Цей спільний виступ двох хорів я назвав би своєрідним і гарним українсько-традиційним „хлібом-сіллю". Отже, у другому відділі концерту (та у двох касетках з звукозаписами),

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Р. Рибак

ЛІКИ ДОРОЖІЮТЬ...

„Важне є здоров'я і важні ліки, що перемагають біль і облегшують життя".

Це думка одного з наших сеньйорів, який теж жаліється на неймовірно зростаючі ціни в аптеках. Але ж аптеки тут ні при чому, бо вони теж нарікають, що їхні фармацевтичні фірми давніше перевірювали ціни раз на квартал, а тепер з тижня на тиждень. І подумаймо, що коли б так у ЗСА ціни ліків були „пристойні" то ті, що мають гроші мовчали б, а ті, що їх не мають не кликали б „о пімсту до неба". Зростаючі, бо, високі ціни лише доливають оливу до вогню колосальних витрат за поважне лікування хворого, поминаючи від платника премії, а кінчаючи на забезпеченевій інституції. Тому і в ділянці охорони здоров'я витворилась ненормальна ситуація, де ліки, як один із багатьох інших елементів, підривають фундамент американської соціо-економічної побудови.

ЗСА — це одна з кількох індустрійних країн, що не контролює цін ліків. Це спричинює курйоз, де природну функцію вільного ринку використовують чи пак „спотворюють" продуценти, щоб своєю унікальною позицією осягнути якнайвищий зиск без огляду на соціяльно моральні принципи, що теж торкаються сеньйорів і їхньої фінансової спроможности. Буває, бо, і так, що основне забезпечення не покриває усього і приходиться платити з власної кишені ліки, заживання яких може часом коштувати більше ніж лікар чи шпиталь.

У ЗСА індустрія ліків — це найбільш прибутковий американський бизнес і на нього не впливає ані стан економіки, ані кількість безробітних, ані висота інфляції, ані війна чи мир... Цей бизнес постійно згортає леґальну готівку, джерелом якої є 55 більйонів долярів річного обороту. Причина доходу є ще і в тому, що за останніх десять років ціни ліків підскочили на 147 відс., себто шість разів скорше ніж у інших продуцентів, а три разів як загальна інфляція!

Відриваючись у думках від конкретної дійсности, щоб встановити головний мотив фармацевтичної індустрії у завершенні за останніх 20 років виходить, що світ одержав „чудодійні ліки" — „(Wonder drugs") хоча б такі як: редукція холестеролю, охорона перещеплених органів, виліковування боляків, зменшення депресії, контроль можливости серцевої атаки. Не забуваймо, що нові ліки це не безкорисне служіння людям, а радше розраховане змагання здобувати багатство у рамках існуючої економічної системи. Тут, бо, компанія використовує патент, себто монополію винаходу на означений законом протяг часу. Коли ж патент вигасає, конкуренція має змогу продукувати винахід без ніяких зобов'язань і очевидно, що тоді ціни спадають. Так, але не у фармацевтичній індустрії. Тут, бо, конкуренція може приєднатися до оригінальних цін, а винахідник піднести свої, бо вірить у льояльність продукту і шукає за прихильністю лікарів, що мають рішальне слово у виписуванні рецепти.

У світі рецепт на ліки не діють правила вільного ринку, бо пацієнт, як покупець, не має вибору. Він знаходиться в особливому положенні — в болях, у недузі, а може вже і на... ложі смерти. Тому і щораз гостріша публічна опінія атакує фармацевтичні компанії за їхню спекулятивну політику встановлювання цін і може й тому час від часу доходять до нас різні вияснення та оправдання. Між іншим керманичі фірм жаліються, що мовляв, їхнє досліджування і розвиток ліку — це надзвичайно коштовний проєкт. Може і так, одначе скільки тут правди?... Загально ж відомо, що компанії аби не рискувати великим капіталовкладом роблять т. зв. „мі-ту" ліки („Me-Too Drugs"), які виявились уже успішними у лябораторіях малих підприємств або університетів. У багатьох випадках досліди фінансувала теж держава грішми платників податків. І ось незалежно від цього, крайовий інститут дослідів рака мав вплив на розвій, яких 70 ліків на рака вони є одні з найдорожчих на ринку! Тому й не дивуймось, що американські ціни на ліки є на 54 відс. вищі від пересічної ціни у 12 країнах, що творять Европейську економічну спільноту. У Греції за цей лік платять від 10 до 15 разів менше ніж у ЗСА. Є теж цікаве спостереження, що чим суворіший контроль вимагає країна тим нижчі у неї ціни на ліки; французькі ціни належать до найнижчих в Европі, а в порівнянні з американськими є дешевші на 50 до 70 відсотків!

Відчувається, що компанії ліків у ЗСА знайшлись під сильним тиском, бо сім найбільших фірм погодились у майбутньому збільшувати ціну тільки тим самим відсотком, що зріст інфляції. На цю „добровіль

(Закінчення на стор. 3)

Роман Семен Кушнірчук,
колишній голова „Рідної Школи" в Космачі

„РІДНА ШКОЛА" В КОСМАЧІ

II

Навчання в „Рідних Школах" щодня відбувалося. Незважаючи на те, що поліція часто нападала на ці школи, це нам не перешкоджало. Ми без голосної реклями зібрали гроші в щирих людей і власними силами побудували два доми „Рідної Школи" — на сході і заході Космача. Незважаючи на те, що школи були побудовані згідно з кодексом державних шкіл, одначе Шкільна Рада не дала дозволу школам з правом навчання.

Це також не перешкоджало, бо навчання відбувалося щодня. Будова двох шкіл і удержання чотирьох учителів в Космачі викликало страхіття в поляків і самого старости в Коломиї. Вони знали, що значить „Рідна Школа". Тим більше, що в поляків здавна жевріла жадоба пімсти до Космача, бо не даремно в цьому селі не було поляків. І саме ця пімста прийшла 8-го квітня 1929 року. Тут саме ключ до пояснення цілої драми, що була безпосередньо пов'язана з „Рідною Школою". Цілком несподівано староста розв'язав громадську Раду в числі 39-ти українців і війта, що перед роком були законно вибрані громадою. Натомість на їх місце призначив прибічну раду з сімох „хрунів" і призначив комісара громади Йосифа Маркса поляка. Внаслідок беззаконня старости понад 600 космачан стали в обороні гродської Ради і війта, доказуючи тим свою солідарність проти дискримінації старости.

Героїчний опір космачан засуджено на 12 місяців тюрми, а Петро Борчук і автор цього спогаду на два роки тюрми під замітом, що вони нібито організували демонстрацію проти польської влади. Новообраний комісар громади Й. Маркс заявив, що „Рідні Школи" в Космачі не будуть існувати. Одначе дворазовий атентат на Маркса, хоч не був вдалий, бо була темна ніч, йому в цьому перешкодив. Тоді Й. Маркс зрозумів, що життя не певне. Таким чином Й. Маркс залишив втручуватися в справи „Рідної Школи", зате грабив населення Космача і громаду.

У розвитку „Рідної Школи" були успіхи, але й невдачі. На загальних зборах „Рідної Школи" ім. Тараса Шевченка, що відбулися в серпні 1929 року, три члени основоположники і управи — з оправданих причин не прийняли поновного вибору. Таким чином до нової управи війшли інші члени, а головою став о. Микола Угорчак. З огляду на те, що управа не старалася для учителів здобути фонди, з цього приводу три „Рідні Школи" в центрі Космача і двох присілках Плаївц і Медвежий 1930 року перестали існувати.

Характеризуючи діяльність „Рідної Школи" ім. Івана Франка, слід згадати також про учителів. Були це люди глибокої національної свідомости, які із самовідреченням працювали і трудилися, зовсім не ради себе, не ради гроша чи слави, а щиро і безкорисно виконували свої обов'язки, що їх добровільно прийняли на себе. Цими учителями-патріотами були: Ольга Ґінчицька, Домініка Баранецька, Олена Віндик, Ольга Зінковська, Катруся Яцишин, Орися Яцишин, Марія Степанкевич і Роман Сливинський. Із цього числа восьми учителів є три в Північній Америці.

У боротьбі проти нападу поліції на „Рідні Школи" найбільше відстоювала учителька Олена Віндик. Це була жінка з широким діяпазоном знання, а одночасно одверта і рішуча до ворогів. Вона не дозволила поліції розганяти дітей зі школи. Відкрито їм доказувала, стільки поляки зробили кривди українському народові. „Мене також поляки викинули з праці в школі за те, що я учила дітей українську мову" — говорила Олена Віндик. „Я учу дітей згідно з польським законом, то яке ваше право до української школи".

Коли всі репресії не дали ворогам сподіваних успіхів, вони придумали інший злочин розправитися з Оленою Віндик. Дня 23-го березня 1932 року, польський агент Курилюк (псевдонім) зайшов до школи і чотирма пострілами скосив життя Олени Віндик. В цей трагічний момент за кілька хвилин і убійник повалився мертвим на підлогу. Це був рішальний чин, щоб в ім'я правди засвідчити ворогам „хто ми, чиї сини, за що боремося". І справді, цей остаточний акт мав своє значення, бо з того часу поліція вже не нападала на „Рідну Школу". З того часу навчання відбувалося без перешкод.

Що дала „Рідна Школа" ім. Івана Франка? Безперечно в цих рядках не можемо все описати. Згадаю лише коротко. Молодь „Рідної Школи" була активна в українських організаціях, співала в хорі, була акторами в драматичних п'єсах і належала до ОУН. На весні 1942 року учні „Рідної Школи" побудували в Карпатах „табір самооборони" на 300 вояків. Одночасно здобули зброю і стали до боротьби з окупантами. Про цю боротьбу я написав спогад п. з. „Бої в Карпатах". І ще один спогад хтось написав „Незабутній Космач". В цих важких боях молодь „Рідної Школи" віддала своє життя, а свідками їх героїчної слави залишилися могили на полі в селі Космачі. Ось чому вороги українського народу бояться „Рідної Школи".

Писати історію „Рідної Школи" в Космачі і то в системі газети неможливо, бо це понад 20 сторін. Натомість варто ще згадати, що „Рідна Школа" в Космачі, яка боролася за рідну мову в огні неволі, нехай буде прикладом для тих, що живуть в розкошах на волі, а їхні діти не знають рідної мови.

В газеті „Гуцульський край", Косів, 7-го квітня 1991 року, число 35, пишуть: „Роман Семен Кушнірчук народився в селі Космачі. У 1920—1944 роках — громадсько-суспільна праця в проводі різних українських організаціях. Основоположник і голова 'Рідної Школи' ім. Івана Франка в Космачі-Рушорі у 1926—1939 р. Заснував чотири Філії коop. 'Гуцульська Спілка' в присілках Космача. У 1942 році — голова громадського комітету для врятування від голоду бідних людей Космача. У 1928—1939 рр. польська поліція п'ять разів трусила його дім і знищила бібліотеку. У липні 1929 року був засуджений на два роки

(Закінчення на стор. 3)

Баль інженерів у Філядельфії

Філядельфія (М. Б-й). — Тут в суботу, 30-го січня, в балевій залі Готелю над Белвю, Брод і Волнат вулиці, відбудеться традиційний баль інженерів і бенкет, який кожного року влаштовує Філядельфійський Відділ Товариства Українських Інженерів Америки.

В програмі балю є презентація дебютанток, якою займається Віра Андрейчик, тел. (215) 539-8946. Додаткові інформації можна отримати, телефонуючи до інж. Степана Романківа на число (215) 884-8140. На згаданий баль слід зголошуватися до 12-го січня.

Ліки...

(Закінчення зі стор. 2)

ну" постанову безперечно вплинули політичні сили зацікавлені контролем коштів піклування здоров"я. Це вже великий поступ, одначе малий крок уперед, бо, у порівнянні з Европою, ЗСА зробили мало, щоб визволити американців від визиску.

Та знайшлись теж і оборонці високих цін і як завзяті матеріялісти вони уважають, що наукова винахідчивість, яка дала „чудодійні ліки" може зникнути, коли американська спільнота не буде винагороджувати її задовільно. Чи дійсно так?... Не конче, адже у світі є теж науковці, які з ідеї, а не ради мамони посвячують свій труд, щоб знайти цілющий лік... Безумовно, що американські ціни ліків нагадують ситуацію, де лихварі за позику гроша жадають жахливо високу винагороду від людини, що знайшлася у наглій потребі.

Київська...

(Закінчення зі стор. 2)

крім Лисенка і Гулака Артемовського — давні релігійні твори київського наспіву, музика А. Веделя, його учня П. Турчанінова, Д. Бортнянського, послідовників Лисенка М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Яциневича, С. Людкевича, В. Ступницького, сучасних Б. Лятошинського, Є. Козака, П. Гончарова, модерністів М. Скорика, Є. Станковича та наймолодшого В. Зубицького. Можна сказати, що в цій частині програми — цілий перекрій історії нашої хорової культури. В ній солісти відтворили фрагменти з українських опер, монолог Богдана (І. Кушплер), дует Соломії і Богуна (Н. Козятинська, В. Гришко) з опери „Богдан Хмельницький" К. Данькевича та фінальну сцену з „Запорожця" С. Гулака-Артемовського (В. Гришко, обидві капелі).

Багата „Думка" і солістами-капелянами (речитатив у „Многоліттї" Бортнянського, сольові партії у деяких піснях, участь в октеті в кантаті Лисенка „Б'ють пороги), що не зблідли поруч видатних оперних артистів.

На високому рівні були акомпаньятори. Подобався своєю музикальністю, дискретністю супроводу та безпомильністю в ансамблі Юрій Руцинський. І зайва була його надмірна скромність у поклонах публіці.

Порадувала нова і достойна (нарешті!) обробка чудового канту „Не плач, Рахиле" пера М. Скорика.

Маестро Євген Савчак, вихованець київської консерваторії, став керівником капелі після значної диригентської практики в театрі оперети, в Народному Хорі ім. Г. Верьовки та в чоловічому хорі ім. Ревуцького. Його музикальність виявляється хоча б уже у широкій скалі динамічних нюансів. Усе ж, думаю, не завжди, не скрізь треба боятися, цуратися цезур. Вони незапобіжні у співі так, як і в людській мові і часто можуть бути засобом виразности, покращувати навіть дикцію, відігравати ролю у виявленні формотворення. Мабуть не варто зловживати і ферматами та тенуто.

Диригент і Капеля досягли справжньої віртуозности (фуга із „Страждальної Матері" Дж. Россіні, купальські й весільні пісні Є. Станковича та В. Зубицького). Ідеальним можна назвати виконання дуету з „Норми" В. Белліні (Л. Ширіна, Н. Козятинська, Н. Гавриленко). А от виконання жіночим складом, а капельної пісні „Ой, сивая зозуленька", абстрагуючи від того, що це обробка народної пісні геніяльного Леонтовича, саме виконання можна назвати безумовним шедевром. Виконання саме цієї пісні Леонтовича збудило виразний, яскравий спогад про самого творця „Думки", її першого і багатолітнього керівника Нестора Городовенка, незвичайного, вродженого дириґента, що з ним „Думка" було і набула собі великої слави.

І тут тепер час і місце сказати про, мабуть, найголовніше, про талановитість і майстерність дириґента й капелян, про їхню спроможність показати українські твори у безпосередньому сусідстві з світовою клясикою, показати їхню художню вартість, що не поступається творчости решти світу.

Не дивно, що концерт закінчився повсталими слухачами, бурхливими оплесками, вигуками „браво", безліччю квітів, привітаннями від філядельфійських хорів, привітаннями і рідкісних артистів, і представника УНС — одного з їхніх спонзорів та т. зв. „технічного координатора" Марійки Гельбік (хто займався подібними справами, той знає що то значить така „координація"!).

Концертування на американському континенті української столичної капелі „Думка" — подія зовсім вийняткова і тричі видатна!

„Рідна Школа..."

(Закінчення зі стор. 2)

Дім родини Кушнірчуків, у якому два роки приміщувалася „Рідна Школа".

тюрми нібито за бунт проти польської держави. У 1944 році був засуджений разом із 50 космачанами на кару смерти. Р. Кушнірчук разом з дружиною є фундатором Українського Вільного Університету у Мюнхені". Уцій же газеті є Р. Кушнірчука дві статті: „Чуєш, брате мій" та „Свята в Космачі".

Пластова Свято-Миколаївська зустріч у Пармі

В суботу, 19-го грудня о год. 3-ій по полудні в залі Митр. Шептицького у Пармі, Огайо, заходами пластового куреня „Шостокрилі" відбулася Свято-Миколаївська зустріч з дітьми, молоддю, їх родичами, бабусями і дідусями. Цю вдалу імпрезу спонсорував Український Народний Союз Округа Огайо, який і покрив усі кошти. УНС виявив у цьому аспекті правдиву братську поставу і діяльність та зрозуміння виховувати нашу молодь на началах любови і пошани до наших народних традицій. На сцені в честь св. Миколая можна було побачити дітей в різних ролях: янголів, цукерків та чортиків і почути відповідну музику. Всі вони вив'язалися добре зі своїми завданнями. Прибранням сцени і світляними ефектами займалися сам станичний інж. Євген Палка та пл. сен. Адріян Галяревич. Про строї дітей подбали самі мами.

Поява св. Миколая викликала у дітей радість, а разом з тим і пошану. Роздача дарунків тривала досить довго і діти з невинними і радісними іскорками в очах приймали ці подарунки з рук св. Миколая

Смачною перекускою займалася Дарця Сопка. При кінці пл. сен. д-р Ігор Захарий подякував Українському Народному Союзові за спонсорство та зрозуміння, пластовому куреневі „Шостокрилі" за приготування і самій виступаючій дітворі.

д-р Володимир Боднар

Українці взяли участь у X осінньому Фестивалі в Норт Порті

Норт Порт (О. С.) Заходом сестер „Бон Секур", філіціянок та шпиталю св. Йосифа в Порт Шарлотте, Фл., в днях 7-го і 8-го листопада 1992 року відбувся X Міжнародний Осінній Фестиваль з участю українців. На виданій програмі на першому місці в колі різних прапорів учасників виднів український синьо-жовтий прапор. В пляні Фестивалю на стор. 12—13 було вказано, що українці мають свої кійоски ч. 8 і 9, тобто кіоск Українського Культурного і Релігійного Центру св. Андрея та кіоск ч. 79 і 80 української католицької церкви Входу в Храм Пресвятої Богородиці, обоє з Норт Порту, Фл., де продавали українські страви, кави, солодке і соду.

Атракцією Фестивалю був виступ мистецького ансамблю українських танцюристів з Маямі під проводом Дани Максимович-Васькович, доні відомого пок. головного радного УНС Максимовича, батька трьох доньок, які, крім танців, виступали із сольоспівом. Про їх виступ було повідомлено в програмі фестивалю та в Парафіяльному Віснику, ч. 45, української католицької церкви Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фл. Танцюристи виступали по два рази в суботу і по два рази в неділю в українських національних строях. Точки виступів заповідала вміло Катерина Годівська, колишня голова Українсько-Американського Клюбу в Маямі.

В неділю, 8-го листопада, в год. 9-ій рано на Службі Божій в церкві Входу в Храм Пресвятої Богородиці, відправленій о. парохом мітратом д-ром Ів. Тилянським, співав хор з Маямі під дереґентурою Павла Ґалад зи. Місцева газета „Сон-Гералд" з 9-го листопада помістила велику світлину танцюриста Річарда Васькевича на тлі інших учасників ансамблю. Українці, жінки у вишитих блюзках, чоловіки у вишитих сорочках, з українським і американським прапорами під проводом Ст. Спаса взяли участь в параді відкриття фестивалю.

Музично-Наукове Т-во ім. Лисенка в Чикаґо

В 1992 році припадали дві річниці: 150-ліття від дня народження і 80-літня річниця смерти великого українського композитора, етнографа, публіциста, виконавця і організатора музичного життя — Миколи Лисенка.

Часом в книжках з музики і культури при прізвищі М. Лисенка можна зустрінути такі дописи: „Батько української клясичної музики", „Провідник народної музики", „Великий композитор і етнограф" тощо.

13-го грудня 1992 року в Чикаго засновано Музично-Наукове Т-ва ім. М. Лисенка. Ціль цього товариства є культивувати і пропаґувати музику М. Лисенка, дати один-два концерти або доповідь, переплітувану його музикою.

До Управи товариства д-д-р Ян Хойнацький (основник) старався дібрати людей, які, крім своєї фахової освіти мають замилування до літератури, музики, мистецтва. І такі люди знайшлися. Управа: д-р Ян Хойнацький, д-р Д.Т. Демус, Олександра Кочман, мгр Євген Іванків (Крименко) і маестро Юрій Яримович.

Н.Н.

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОГО ВІДХОДУ У ЗАСВІТИ
нашого незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ
бл. п. інж.
МИКОЛИ (КОЛІ) СЕМАНИШИНА
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
в середу, 13-го січня 1993 року
в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.,
о год. 7:45 ранку;
в катедрі Пресвятої Родини, Лондон
о год. 8-ій ранку та
Заупокійні Служби Божі на рідних землях
в Україні.
У світлу пам'ять покійного складаю на допомогу Україні:
Фундації піддержки дипломатичних представництв $1,000
на виховання священиків — Богословська
Академія Рудно-Львів 500
перевидання Історії Української Культури І.
Крипякевича в Україні через Централю УККА 500
Друзів і знайомих з якими працював, просимо в цей день згадати теплим словом.
Дружина — МАРІЯ з дітьми і внуками
та родина в Україні

Ділимося сумною вісткою,
що 3-го січня 1993 р.
на 84-му році життя відійшов у вічність
бл. п. мґр
Михайло Гаврилюк
Залишив у смутку:
дружину — НАТАЛІЮ
шваґра — БОГДАНА БРОДИНА з родиною
сестру — СОФІЮ з родиною в Україні
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 6-го січня 1993 р. на цвинтарі в Ґлен Спей, Н. Й.

Ділимося сумною вісткою
з родиною, приятелями і знайомими,
що у неділю, 3-го січня 1993 р. на 92-му році життя
у Кармел, Н. Й., по довгій недузі упокоївся в Бозі
наш найдорожчий і незабутній
БАТЬКО, ДІДУНЬО І ШВАҐЕР
бл. п.
МИХАЙЛО ДРЕБИЧ
Вірний син України, уроджений 12-го серпня 1901 р.
у м. Бродах, пов. Броди.
ПАРАСТАС — у вівторок, 5-го січня 1993 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Balsamo Funeral Home, 3188 Westchester Avenue, Bronx, N.Y. 10461.
ПОХОРОН — у середу, 6-го січня 1993 р. о год. 10-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Юра в Ню Йорку, а по закінченні Служби Божої на український православний цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.
Горем прибиті:
сини —
ЮРІЙ з дружиною ХРИСТИНОЮ
внуки — АНДРІЙ І ХРИСТОФОР
МИХАЙЛО ТОМА з дружиною ДАНОЮ
внуки — МИХАЙЛО І ДАНИЛКО
сестра — ГАЛИНА ДРЕБИЧ ГАНДЗЮК
із сином РОМАНОМ
шваґри —
ОРЕСТ ЩУДЛЯК з родиною
ЛЮБОМИР ЩУДЛЯК з родиною
Родина покійного просить замість квітів складати пожертви на відновлення церкви св. Юра у Бродах на Україні.

У невимовному смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих,
що у вівторок, 5-го січня 1993 р. відійшов у вічність на 85-му році життя
наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, БРАТ І ВУЙКО
бл. п.
МИРОСЛАВ СУБТЕЛЬНИЙ
ПАНАХИДА в п'ятницю, 8-го січня о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Насевича, 109 E. Tabor Rd., Філядельфія, Па.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 9-го січня 1993 р. о год. 10-ій рано з української католицької церкви Царя Христа при 17 Cayuga Street, а відтак на український цвинтар св. Марії на Факс Чейс.
Залишені в смутку:
дружина — ІВАННА
син — ОРЕСТ з дружиною МАРІЄЮ і синочком ОЛЕКСАНДРОМ
донька — ОКСАНА ІСАЇВ з мужем ІРЕНЕЄМ і дітьми ЛЯРИСОЮ, ТАМАРОЮ І РОМАНОМ
сестра — НАДІЯ СТАДНИЦЬКА
шваґер — РОМАН ПАЗУНЯК з дружиною НАТАЛІЄЮ і дітьми
сестрінки і братанки з родинами:
МАРІЙКА ГЕЛЬБІҐ
ВОЛОДИМИР І ЕВГЕН ШТОГРИН
ІГОР І ОЛЕГ СУБТЕЛЬНІ
кузен — ТАРАС ВАНЧИЦЬКИЙ з родиною
сваха — ВОЛОДИМИРА ЛУЧКІВ
та близька і дальша родина в Америці, Канаді та Україні
Замість квітів просимо пожертви складати на:
Український Спортовий Осередок „Тризуб"
Ukrainian American Sport Center "TRYZUB", P.O. Box 346, Horsham, PA 19044
Український Освітньо-Культурний Центр
Ukrainian Educational-Cultural Center, 700 Cedar Rd., Jenkinton, PA 19046

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями, кол. парафіянами і знайомими,
що в понеділок, 4-го січня 1993 р. по коротній і тяжкій недузі, заосмотрений
Найсвятішими Тайнами упокоївся в Бозі у Ст. Пітерсбурґ, Фла.
на 94-му році трудолюбивого життя і 68-му священства
наш найдорожчий
ТАТО, ДІДУСЬ, ПРАДІДУСЬ І ВУЙКО
бл. п. о. крилошанин
ВОЛОДИМИР КАРМАЗИН
колишній учасник Визвольних Змагань, воїн УСС і УГА, парох і декан Поморян, душпастир скитальців в Інсбруку, довголітній парох в Бетлегемі, Па., де збудував церкву св. Йосафата і приходство.
СВЯЩЕНИЧИЙ ПОХОРОН відбудеться в катедрі св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio в п'ятницю і суботу, 8-го і 9-го січня 1993 р. Тіло буде похоронене на цвинтарі свв. апп. Петра і Павла, Парма, Огайо.
Горем прибиті:
дочка — ВІРА ПЕСТИК
внуки —
МАРУСЯ ШТАЙНГАҐЕН
ІГОР КВІТ
РОМАН КВІТ з дружиною ЛЮЦИНДОЮ
АДРІЯН КАРМАЗИН з дружиною СОНЕЮ
РОКСОЛЯНА ДОРОШЕНКО з мужем ПЕТРОМ
АНІЗІЯ КАРМАЗИН
правнуки — ЛЯРИСА І МАРКО ШТАЙНГАҐЕН
близька і дальша родина в ЗСА, Канаді в Україні
Замість квітів проситься складати датки на виховання майбутніх священиків в Україні.
Vera Pestyk, 4920 Locust St. N.E. No. 212, St. Petersburg, Fl. 33703

В перших днях грудня 1992 року завітав до Філядельфії й околиці редактор журналу „Розбудова Держави" Віктор Терен. На запрошення ОДВУ виступив він двічі перед українською громадою, вперше 3-го грудня в приміщенні УКУ, вдруге — 5-го грудня, перед мешканцями Лігайтону й Алентавну на оселі ім. О. Ольжича.

В. Терен, редактор і письменник, серед нас

На фото (зліва): мгр Р. Ґелетканич, В. Терен, інж. Я. Жмуркевич та А. Гелетканич.
Світлив: Рубель/Омега (ЗСА)

Хочемо коротко представити гостя з Києва, з огляду на дуже важливу місію його приїзду до нас. Віктор Терен, народження 1941 року, є за фахом летунським інженером чи ареонавтом; закінчив Харківський інженерно-авіяційний інститут; окрім того студіював словацьку мову в Братиславському університеті, спонуканий до того власними філологічними зацікавленнями. Почав був друкувати в 1960-их роках; в 1969 році вийшла його перша збірка поезій. До виходу наступної не допустила режимна цензура — „за ідеологічні помилки" автора. Після цього довгий час було заборонено його друкувати.

Після перемін у політичній ситуації Віктор Терен став широко відомим письменником. Є він автором чотирнадцяти книжок з творами з різних жанрах — поезія, проза, публіцистика. Склалося так, що Віктор Терен, так як інші талановиті літератори в Україні, зайнявся в переходовий час державоставлення України громадсько-політичною діяльністю. Як член Спілки Письменників України, він перший висловив на її форумі ідею створення Народного Руху України, де й створив згодом першу в Україні Ініціятивну групу Народного Руху України, що її відтак очолив Іван Драч. Членами Ініціятивної групи в 1989 році були: В. Чмир, Ів. Дзюба, Вячеслав Брюховецький, Віталій Дончик, С. Тельнюк. В. Терен у співпраці з ними був автором першої програми та статуту Народного Руху України.

У політичній дійсності України зродилось велике, глибоке бажання, але ще майже несподіване творивo — незалежна українська держава — на руїнах заваленої промосковської УРСР. Віктор Терен і його співдрузі збагнули невідкличну потребу творити теоретичне підложжя під розбудову нового державного твірива, діяметрально протележного до тоталітарної змосковщеної структури. Віктор Терен, в результаті підготовчих нарад таких відомих осіб, як Левко Лук'яненко і Микола Плав'юк, діяч націоналістичного руху з діяспори, став редактором журналу „Розбудова Держави", трибуни державотворчої думки в усіх суттєвих аспектах життя незалежної української держави. До редакційної колеґії запрошено цілий ряд фахівців з високим професійним стажем, людей, відданих ідеалам держави на національних демократичних основах. Назвемо тут тільки декого з відомих нам з їх принципової настанови ще з режимних часів: Сергій Білокінь, філолог, Михайло Брайчевський, історик, Михайло Горинь, депутат Верховної Ради, політичний діяч, Володимир Мулява, генерал Збройних Сил України (психолог і соціолог), Анатолій Погрібний, д-р філологічних наук, Володимир Черняк, д-р економічних наук, Анатолій Швиденко, д-р сільськогосподарських наук, Олександер Шморгун, кандидат філософських наук; з діяспори: Микола Плав'юк, Любомир Винар, історик, Аркадій Жуковський, академік АН України (Франція).

Не менш значучим є добір авторів статтей до журналу, серед яких є Константин Морозов, Валерій Шевчук, письменник, автор вартісних етюдів до історії українського державотворення, Дмитро Ґрудзінський, визначний еколог, із давніх авторів Ілько Борщак.

Матеріяльно-побутові умови появи перших чисел були і є дуже тяжкі. Та завзяття творців „Розбудови держави" і це перемагає, так що журнал, народжений в червні 1992 року, виходить щомісячно, регулярно, з добрим оформленням вже півроку. Вийшло сьоме з черги число журналу.

Про все це прийшов до нас розказати його творець і редактор Віктор Терен. Тираж журналу побільшується, тепер це вже 14 тисяч примірників. Передплату в ЗСА можна посилати на адресу: Mr. Roman Horodjskyj 9 Brool Lane Bordentown N. J. 08505.

Ціна річної передплати: 50.000 дол.

При цій цінній інформації про журнал, його ідейну настанову й саму ґенезу — редактор радо відповідав також на багато питань слухачів.

Голова ОДВУ інж. Ярослав Жмуркевич передав редакторові В. Теренові 2.500 дол., на покриття випуску одного числа місячника. В. Терен одержав також 1.000 дол. від Відділу ОДВУ в Алентавні — теж з метою розбудови редакції журналу.

Пишучи цю інформацію, хотілося б зробити щиросердечний заклик — не дати на поталу такого цінного, цікавого й необхідного для України місячника.

Н. Пазуняк

Пам'яті Анатоля Вовка

Не доживши кілька місяців до свого 72-річчя, трагічно вийшов з життя відомий автор словників, дослідник української термінології, інженер-хемік Анатоль Вовк. Невмолима смерть підстерегла його у вечірній час 9-го листопада на вулиці недалеко його дому, де він загинув від нещасливого випадку як жертва автомобільної катастрофи. Не стало людини, яка все життя віддала Україні, працюючи для неї посинівськи віддано і послідовно.

Анатоль Вовк народився 11-го березня 1921 року в місті Ростов над Доном, куди його батьки Іван Вовк та Ольга (з Чубатих), обоє уроджені Галичини, були переміщені в 1916 році під час відступу російської армії з Гальчини. В Ростові його батько закінчив юридичний факультет Варшавського університету, який в цей час туди евакуйовано. А у 1992 році однорічний А. Вовк став сиротою з смертю батька, який помер під час епідемії тифу на Київщині. У розпачі мати повернулася наступного року до Галичини та стала учителювати по різних селах Брідщини. Тут і пройшли дитячі роки її талановитого сина.

В 1939 році А. Вовк закінчив державну гімназію у Бродах і з приходом совєтської влади до Галичини на підставі конкурсового іспиту, став студентом хемічного факультету Львівського Політехнічного Інституту. Тут вчився до вибуху німецько-совєтської війни, а згодом продовжував студії за німецької окупації. Студії закінчив у квітні 1944 року. З уваги на воєнний стан він був змушений зараз же виїхати на працю до Німеччини. Спочатку став на роботу хеміка в околицях Берліну, а згодом працював у Регенсбурзі аж до закінчення війни. В травні 1946 року Баварське міністерство освіти і культів визнало його диплом Львівської Політехніки з 1944 року і присвоїло йому еквівалентний німецький ступінь „дипломного інженера". Після війни він почав у Мюнхені студії на вищий науковий ступінь спочатку у Технічній вищій школі, а опісля в Університеті ім. Ґете у Франкфурті над Майном. Студії ці, на жаль, мусів перервати через виїзд до ЗСА. Приїхавши до Америки на весні 1947 року, А. Вовк працював як дослідник у хемічних лябораторіях різних фірм. Останньо працював у ділянці технології синтетичних барвників. За свою висококваліфіковану дослідницьку працю він одержав 13 американських патентів і 52 закордонних.

Тому що у польській гімназії навчання української мови було незадовільне, А. Вовк вивчав свою рідну мову самотужки, використовуючи варшавські видання проф. Івана Огієнка. В ході цієї праці він зацікавився справою української технічної термінології і тут до спілки з іншим студентом уклав німецько-український технічний словник, на підставі матеріялів з бібліотеки НТШ у Львові. Цю працю він продовжував згодом у Німеччині, де опрацював термінологію до „Підручника шофера", авторства інж. М. Домбровського. Цей підручник появився друком в Регенсбурзі в 1946 році.

Анатоль Вовк був звичайним членом Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗСА від 1963 року, а членом-кореспондентом його філологічної секції від 1981 року. З утворенням Термінологічної комісії НТШ в 1958 році А. Вовка обрали заступником голови цієї комісії. Цю функцію він виконував до своєї смерти. У 1966 році покійний став одним із ініціяторів Українського Термінологічного Центру, що згідно із статутом є автономною клітиною НТШ та УВАН. Від цього року до 1978-го А. Вовк був заступником голови УТЦ, а після смерти голови редактора В. Давиденка, цього ж року — діючим головою Центру. Від 1986 року покійний був членом Робочої Групи НТШ для опрацьовання усучасненого правописного словника на базі „Правописного словника" Г. Голоскевича з 1930 року. А далі, від 1979 року він був одним з трьох редакторів сторінок культури української мови „Мова про мову", додатку до „Свободи".

Анатоль Вовк є автором двох надрукованих словників, а саме: „Вибірковий англійсько-український словник з природознавства, техніки і сучасного побуту (Ню Йорк, в-во УТЦА. Частина І, А—М, 1982), (Частина II, N—Z, в зошитах, 1982—90); „Англійсько-український словник назв кольорів і кольорознавства" (Ню Йорк, в-во НТШ, 1986). Його третій словник п. з. „Словник-порадник для дерусифікації і збагачення української мови" друкується частинами в журналі „Рідна школа" (Ню Йорк від 1988).

Анатоль Вовк є автором понад 150 статтей (наукових, популярно-наукових, публіцистичних) та рецензій з ділянки термінології і номенклятури, культури мови та лексикографії. До речі, лексикографія була полем його особливого зацікавлення. (У своїй бібліотеці він мав 145 томів словників з українською мовою).

У словниковій галузі А. Вовк співпрацював з іншими укладачами словників, а саме інж. М. Пежанським (фотографія, летунство) та мгр. Н. Чапленко (куховарство і харчування).

У своїх працях (напр., у „Бюлетені" Термінологічної Комісії НТШ, ч. 1, 1958 р., ч. 2, 1962 р.), А. Вовк зформулював ряд пропозицій для поліпшення і усучаснення української хемічної номенклятури. Ці пропозиції в 1990 році передано під розгляд компетентних авторитетів в Україні.

У своїй праці А. Вовк був спраглий до точности й правдивости. Його праці відзначаються вдумливістю та глибиною, у них помітно підкреслена принциповість, яка у нього була не тільки проявом характеру і волі, але насамперед виявом його внутрішньої переконаности та його усталених поглядів на те чи інше питання.

Про свою наукову діяльність А. Вовк писав до автора цього некрологу таке: „Своїм новаторством в лексикографії та сміливим і творчим дерзанням в термінології я не придбав собі багато приятелів, бо я мав відвагу стояти за постійні і невтомні новаторські шукання, які не всі люди розуміють однаково. Тому до своїх і людських хиб я ставлюсь зі зрозумінням і з толеранцією'".

Добре слово про діяльність А. Вовка сказав уже Вікентій Шандор у своїй траурній промові над домовиною покійного. Ми хочемо лишше додати, що характерною рисою Анатоля Вовка була його зріла і серйозна оцінка життєвих і наукових потреб свого народу. І тому він скрізь віддавав всі свої сили, знання і багатий досвід справі відродження українського народу.

Світла пам'ять про Анатоля Вовка ніколи не згасне в серцях його друзів і читачів, рідних і близьких, усіх тих, кому не байдужа доля свого народу. Схиляючи свої голови у журбі над його свіжою могилою, висловлюємо завітне бажання, щоб гостинна американська земля була йому, нашому дорогому другові, пухом.

Володимир Жила